

ROVÁSÍRÁSUNK EREDETE SZKÍTA-HUN ÁBÉCÉK ALAPJÁN

Írta: Friedrich Klára

*Ezt a ma reggel befejezett írásomat **Botos László**, a két napja szkíta-hun őseihez megtért történész emlékére ajánlom. Igen, tudom, hogy nincs papírja a történésziségről, de a magyarság sorsát kutató munkássága, a magyarság kárpát-medencei ősiségét bizonyító érvei alapján sokkal inkább magyar történész Ő, mint az Akadémia finnugrista történészei, nyelvészei. Történésszé avatják könyvei, többek között a Hazatérés, az Út a trianoni békeparancshoz, az általa szerkesztett Magyarságtudományi Tanulmányok.*

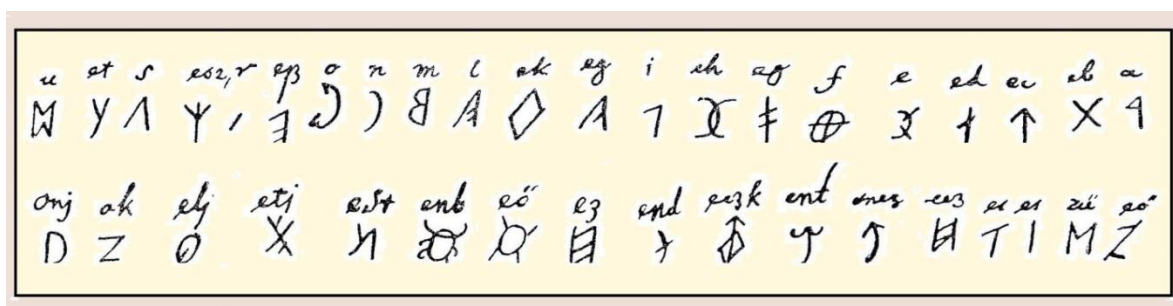
Köszönjük Neked László, Szakács Gáborral együtt rovásírás versenyeink támogatását és szkíta-hun írásunk terjesztését is.

Rovásírásunk betűinek eredetéről a 19. század végétől napjainkig a Magyar Tudományos Akadémia által elismert, nyelvészettel vagy történetírással foglalkozó egyetemi tanárok, kutatók álláspontja tömörítve a következő: ó-török (nyugati, keleti, középázsiai), nyugati türk, keleti türk, kök türk, föníciai, iráni - szogd, arameus, besenyő, görög, kavár(!), kazár-kabar, pontusvidéki héber-samaritánus (vagy az ebből átvett glagolita), germán, görög, szláv, dalmát glagolita, volgai bolgár, román tutajosok tulajdonjegyei...Sőt egy akadémikus nyelvész még azt is felvetette, hogy rovás betűink egy részét a görög Cirill, a szlávokat térítő szerzetes egy samaritánus ismerősétől kapta a Krím vidékén...

Azonban teljesen más következtetésre jutunk, ha nem csak a politikának alávetett elméleteket, hanem a hiteles rovás emlékeket is megismerjük. Ugyanis a 19. században, vagy ez előtt élt tudósok szkíta-hun-székely-magyar elnevezéssel illették régi írásunkat, annak

betűit, ábécéit. A teljesség igénye nélkül mutatok néhányat ezekből a figyelmen kívül hagyott bizonyítékokból.

1. LUIGI FERDINANDO MARSIGLI olasz gróf, természettudós, hadmérnök 1690-ben, Gyergyószárhegyen, egy botra rótt naptárt másolt le, közel 200 szóból áll, keresztény egyházi ünnepek, névünnepek rovásírással. A helybéliek úgy tájékoztatták, hogy a naptár 11. századi, a kereszténységre áttérítés időszakából. Marsigli a következő címet adta a botnaptárról készített másolatának:
Székelyföld régi scita lakói nyelvének fára faragott gyűjteménye...

1. A botnaptár ábécéje

2. Mátyás király idejében, egy 1483-ban kiadott ősnymtatványba illesztve találták meg a **NIKOLSBURGI ÁBÉCÉT**, amely az Országos Széchényi Könyvtár tulajdonában van. Fejlécén ez áll: *Littere sicularum quas sculpunt vel cidunt in lignis* = Székelyek betűi, amelyeket fába faragnak vagy vésnek.

3. Idézet **THURÓCZY JÁNOS** (1435-1489?) történetírótól, jogtudóstól: „A mi időnkben nem is kételkedik senki benne, hogy a székelyek azoknak a hunoknak a maradékai, akik először jöttek be Pannoniába...Ők még nem felejtették el a szkíta betűket és ezeket nem is tintával vetik papirosra, hanem botokra vésik be ügyesen, rovás módjára.” (1486)

4. ANTONIO BONFINI történetíró (1427-1502) a Magyar történelem tizedei-ben írja: „Szkíta betűik vannak, amelyeket nem papírra írnak, hanem rövid pálcikába rónak és kevés jellel sok gondolatot fejeznek ki.” (1489)

5. SZAMOSKÖZY ISTVÁN történétíró (1570-1612): „Ezeknél Erdélyben van még ma is bizonyos hazai írásmód, amely régi őseikről, a scythákról, sok századon keresztül szállott át az utódra...” (1593)

6. THELEGGI JÁNOS teológus 1598-ban írt latin nyelvű rovásírás tankönyvének címe: *Rudimenta Priscae Hunnorum linguae breuibus quaestionibus ac responsionibus comprehensa* = A hunok régi nyelvének elemei rövid kérdésekben és feleletekben összefoglalva.

7. BARANYAI DECSI JÁNOS (1560-1601) műfordító, iskolaigazgató Thelegdi János rovásírás tankönyvéhez írt előszavából: „Dicsérem tehát szándékomat, hogy a scytha nyelv ezen elemeit összegyűjtöttem és a tanulni szándékozók részére közzé akarod tenni.”

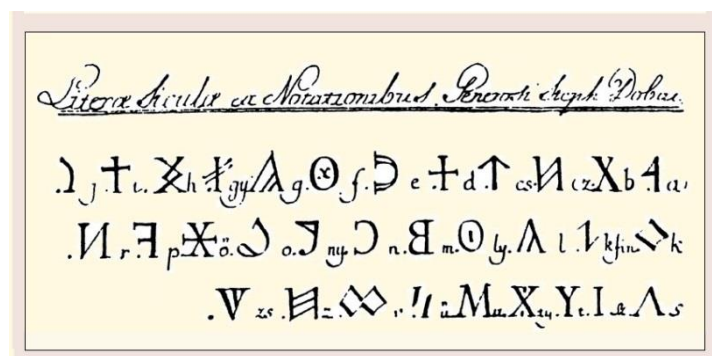
8. BONYHAI MOGA MIHÁLY siménfalvi jószágigazgató, könyvgyűjtő 1627-ből származó rovásírásos feljegyzéseit Benkő Elek régész tette közzé. Moga Mihály ezt írta ábécéjéhez magyarul: „Ez az régi Scithiay magyarok Alphabetuma...kit az olozokért el hattak...” (Olozokért=olaszokért, vagyis a latin betűs írásért, F.K.)

9. DÉSI FERENC székelyudvarhelyi református lelkész 1641-ben lejegyzett ábécéjének és összerovás mutatványának címe: *Alphabetum Ungaricum = Magyarok ábécéje.*

2. Dési Ferenc betűsora

10. DOBAI ISTVÁN betűsora szintén 1641-ből származik. Címe: *Litterae Siculae ex Notationibus Generosi Steph. Dobai = Székely betűk Dobai István szívességéből a feljegyzéseiből.*

3. Dobai István betűsora

11. SZEGEDI ZSIGMOND Máramaros vármegye alispánja, majd főjegyzője volt a 17. században. Zsupos Zoltán levéltáros közölte rovás betűsorát, amelynek címe: *Alphabetum olim Hunnorum = A hunok hajdani ábécéje.*

12. KÁJONI JÁNOS (1629-1687) ferences szerzetes, nyomdaalapító, orgona készítő. Két betűsora maradt ránk 1670 tájáról: *Alphabetum Siculicum = Székelyek ábécéje* és a *Régi mód szerént való székely Á.b.c., mellyel régen a székelyek éltek...*

4. Kájoni János betűsora

13. SZENTIVÁNYI MÁRKOS DÁNIEL unitárius püspök (1637-1689) kéziratban maradt művének címe: *Commentatio de literis antiquis Hunnorum = Magyarázatok a hunok régi betűihez*. Esze Tamás levéltáros, történész Szentiványi Dánielként és református professzorként említi, egy betűsort is küldött tőle Forrai Sándornak, *Antique hunnorum litera= A hunok régi betűi* címmel, 1768-ból.

14. GÖNCZI GYÖRGY (1557-1595) református püspök, énekeskönyv kiadó egyik művébe jegyzett be ismeretlen személy 1680 táján egy rovás betűsort. *Magyar ábécé ez-tette hozzá* rovásírással.

15. OTROKOCSI FÓRIS FERENC (1648-1718) Otrokocson vagy Rimaszécsen született (Gömör megye), Nagyszombatban hunyt el. Teológus, nyelvész, jogász, pap. Református hitéért 11 hónap gályarabságot szenvedett el. 1693-ban megjelent *Origines Hungaricae* c. latin nyelvű munkájában írja, hogy Magyarország nyugati részéből kapott egy betűsort, melynek címe *Alphabetum Antiquorum Hunnorum* (Hunok régi ábécéje). Minthogy azonban ő még a rovásírást alaposan nem tanulmányozta (amelyre készül), nem teszi közzé az egészet, csak az első hat betűt, s megjegyzi, hogy a hun betűk száma 34.

16. KAPOSSI SÁMUEL (1660-1713) református lelkész, teológust tévesen nevezik „gyulafehérvári”-nak. Rimaszombatban született és tanított, majd az utrechti és leideni egyetemeken teológiai doktori címet szerzett. Később került Gyulafehérvárra. Betűsora felett ez áll: *Litterae Hunno – Scythiae = Hun-szkíta betűk*.

5. Kaposi Sámuel betűsora

17. CSEREI MIHÁLY történetíró 1693 körül kétszer is beírta a rovás ábécét Liszniai Kovács Pál tanár és krónikás könyvébe. Az egyik címe: *Alphabetum scythicum*, a másiké magyarul: „*Scythiai Abece, amellyel éltenek (a székelyek), minek előtte Erdélyben le telepedtenek és azután is egy darab ideig, míg keresztényekké lettenek*”. Közzétette Benkő Elek régész.

18. LAKATOS ISTVÁN csíkkozmási plébános 1702-ből származó történeti munkája kéziratban maradt. Egyik fejezetének címe: *Alphabetum Sicularum seu veterum Hunnorum qui a dextra ad sinistram scribebant* = *A székelyek vagy régi hunok ábécéje, amelyet jobbról-balra írnak ...* Egy 33 betűs ábécét is mutat.

19. 1703-ban a magyar rovásírás egyik betűsora runák társaságában megjelent Oxfordban, a régi írásokat gyűjtő **GEORGE HICKES** angol hittudós, nyelvész ókori irodalommal foglalkozó művében. „*Néhány tudós megkért, hogy pótolnám hozzájuk a régi hunok 34 ősi betűjét is...*” Forrásként a magyar **HARSÁNYI JÁNOSRA** hivatkozik. A betűsor felett ez áll: *Antiquae Hunnorum Elementa* = *Régi hun ábécé*.

20. Jakab Elek és Szádeczky Lajos írja 1901-ben: „**KUNITS FERENCZ**, tudós jezsuita, kolozsvári r. kath. tanár 1731-ben kiadott művében Csikszék nevezetesebb helységeit elősorolva, felhossa Csik-Szt.-Mihály régi temploma feliratát, melyeket, mivel a görög, török és más betűktől nagyon különböznek, a régi szkythákra viszen vissza.”

21. BÉL MÁTYÁS (1684- 1749) felvidéki evangélikus püspök, korának legnagyobb földrajz, történelem és nyelvtudósa. Szorgalmazza a rovás emlékek felkutatását, tanulmányozását, valamint, hogy a kolostorokban, várakban való gyűjtőmunkára külön társulat alakuljon, a foglalkoztatott tudósok pedig országos közkölségen díjazásban és jutalmazásban részesüljenek. A *De Vetere Litteratura Hunno-Scythica Exercitatio* = *Kivonat a régi hun-szkíta irodalomból* (1718) c. művében mutatja az *Alphabetum Hunno - Scythicum* (Hun-szkíta ábécé) fejlécű betűsorát. Írásmutatványa, a

Miatyánk felett ez áll: *Litteris hunniacis exarata = hun betűkkel írva* (karcolva, róva).

Tab. I. et II. ad Sect. II. §. VIII. pag.

<i>Alphabetum Hunno-Scythicum.</i>					
A	a	J	j	X	R.
X	b.	◊	k.	Λ	s.
J	cz.	N	k _{fin.}	~	sz.
H	cs.	A	l.	Y	t.
T	d.	O	ly.	X	ty.
Q	e.	A	m.	X	u.
J	é	O	n.	L	ü.
⊗	f.	O	ny	M	v.
A	g.	O	o.	H	z.
f	gy.	X	ö.	Y	czs.
X	h.	J	p.	X	bd.
T	i.	J	r.	X	be.
				X	bi.
				X	bo.

Tab. II.

6. Bél Mátyás betűsora

22. GOTTFRIED HENSEL (Henselius) német nyelvész 1741-ben négy „Miatyánk” térképet készített (Európa, Ázsia, Afrika, Amerika), az országok területére saját nyelvükön beírta, hogy *Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben*. Az európai térkép alsó részén külön feltünteti *Hunnorum elementa – Hunok ábécéje* címmel rovás betűinket is.

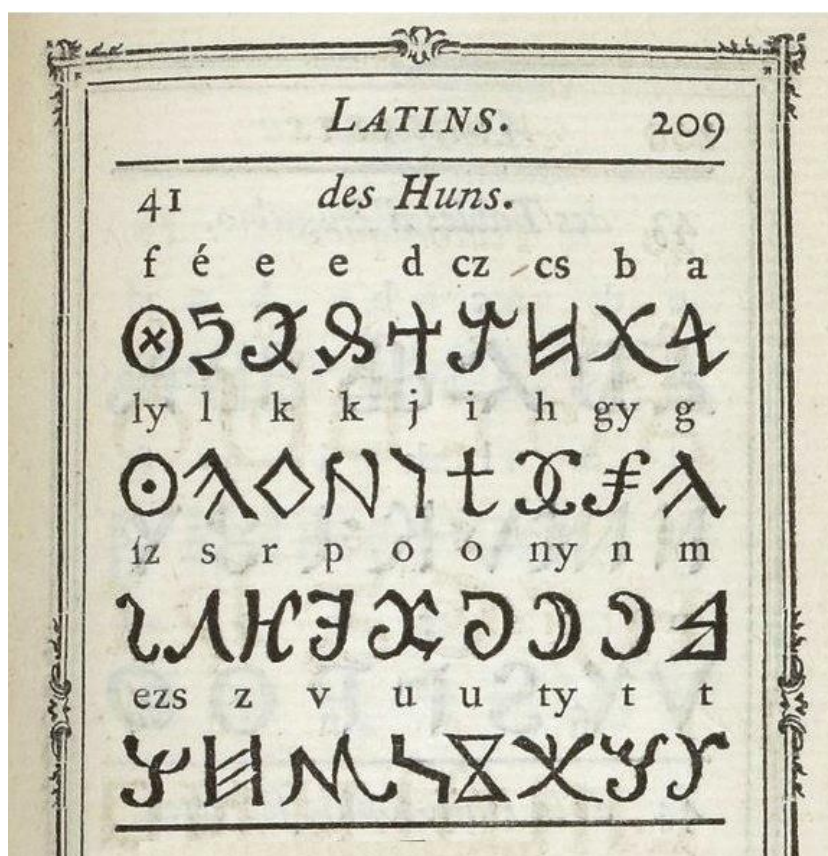
23. A Marosvásárhelyi kézirat 1753 - as táblázata kilenc ábécét foglal össze *Characteres Sicularum = Székely betűk* címmel. Ebből már említettem Thelegdi, Dési, Dobai, Kapossi, Bél, Harsányi (Hickes nyomán) munkáit. A táblázatban szerepel egy **Anonym-Névtelen** is,

ábécéjének címe így kezdődik: *Littera antiquae Hunnorum = A hunok régi betűi.*

24. Ugyancsak 1753-ban jelent meg **DEZSERICZKY INCE** felvidéki piarista pap, tanár, történész könyvében a csíkszentmiklósi (más szerzőknél csíkszentmártoni vagy csíkszentmihályi) rovássemlék ábrája *En Inscriptio Hunno-Scythica a dextra ad sinistram legenda = Jobbról-balra olvasandó hun-szkíta felirat.*

25. CORNIDES DÁNIEL (1732-1787) felvidéki történész, egyetemi tanár, könyvtáros, rovásírás kutató egy értekezést is készített: *De literatura hunno-scythica lucubratio = A hun-szkíta irodalom áttekintése* (megvilágítása, kidolgozása) címmel.

26. FOURNIER Pierre Simon (1712-1768) francia nyomdász 1766-ban adta ki két kötetes *Manuel typographique* – Nyomdászati kézikönyv c. művét. A II. kötetben bemutatja a „*Des Huns*” A hunok c. rovás ábécét. Magyarázó szövege: *Az ősi hunok között használt ábécé. Leszármazottaikat napjainkban székelyeknek nevezik. Erdély egy részében laknak.* (Ford: F.K.)

7. Fournier ábécéje

27. HÁJOS ISTVÁN GÁSPÁR 1724-1785 kegyesrendi-piarista pap, tanár, nyelvész *Monumentum Literarium Hunno - Scythicum = A hun-szkíta irodalom emlékei* c. művének kézírata 1781-ből az Akadémiai Könyvtárban található.

28. 1820-ban vagy 1821-ben jegyzett be **TÉCSI DÁNIEL** a **Nagybányai Református Egyház** anyakönyvébe egy ábécét és a Miatyánkot, ennek címe magyarul, ameddig olvasható: a *Régi Hunniai Scythiai Betűi a mi Magyar Eleinknek, amelyekkel a Pannoniában....*

29. RÉVAI MIKLÓS piarista szerzetes, nyelvész, egyetemi tanár 1803-ban egy magyar nyelvtankönyvet adott ki, amelynek II. táblázataként három rovásírás ábécét közölt (Bél Mátyásét és másokét). A betűsorok címe: *Alphabetum hunno-scythicum, siculicum = Hunok-szkíták, székelyek ábécéje.*

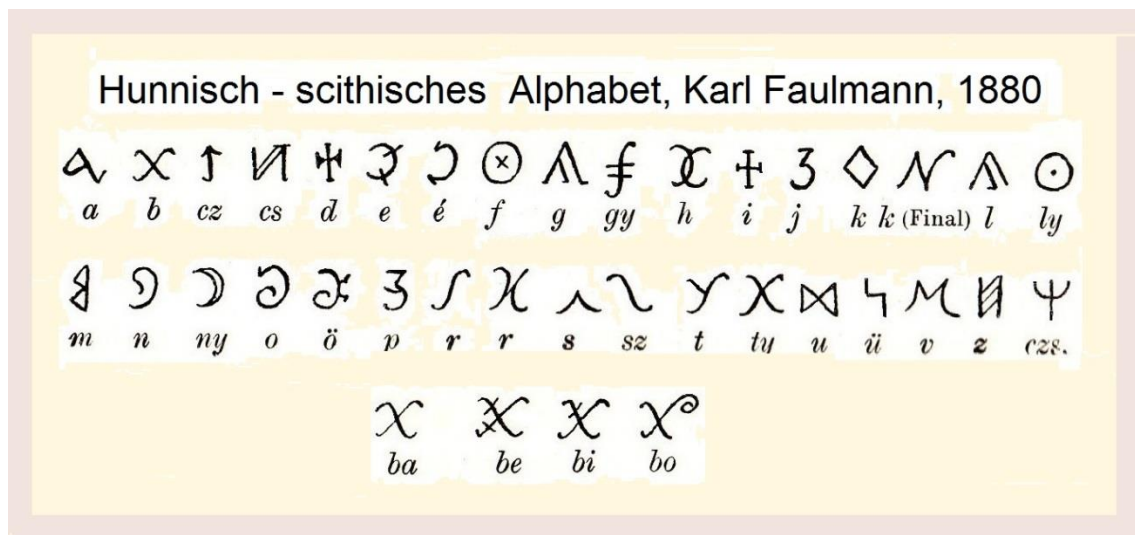
30. JERNEY JÁNOS (1800- 1855) utazó, őstörténész, nyelvész egyik tanulmányának címe: *Közlemények a hun-scytha betűkkel írott Túrócz vármegyei régiségről.* Ezt is írja: „*A hun-scytha literatúrának valósága históriai hiteles adatokon alapul...*”

31. ORBÁN BALÁZS (1829-1890) néprajzkutató, történész írta 1864 és 1873 között készült nagy művében, a *Székelyföld leírásá*-ban, az Énlakai felirattal kapcsolatban:

„Két ilyen hun-szkíta felirat volt még Csikban, a csíkszentmiklósi és gyergyószentmiklósi templomokon, hanem mindkettő a tudatlan papok által pogány maradványnak tekintvén megsemmisítettett, s bár lételők korszakában hitelt érdemlő emberek észlelték és közölték azok másolatát, de mert azok a valóságban fölmutathatók nem voltak, idegen, sőt még hazai tudósaink közül is néhányan a hun szkíta írmodor létezését tagadták.” (Európa Kiadó, 1982/52.)

32. SZABÓ KÁROLY (1824-1890) könyvtártudós, történész, egyetemi tanár *A régi hún-székely írásról* címet adta cikksorozatának 1866-ban, a Budapesti Szemlében.

33. KARL FAULMANN német nyomdász, írástörténész 1880-ban megjelent *Geschichte der Schrift* (Az írás története) c. művében mutat egy Bél Mátyáséhoz hasonló betűsort, amelyet *Hunnisch-scithisches Alphabet* –nek nevez.

8. Karl Faulmann hun- szkíta betűsora

34. FISCHER KÁROLY ANTAL 1889-ben jelentette meg *A hún-magyar írás és annak fennmaradt emlékei* című könyvét, amelyben nagy pontossággal és sok kutatással összegyűjtötte a rovásírás akkoriban ismert emlékeit.

35. A Cságoly Péterfia Béla által szerkesztett **Szózat** világhálós folyóiratnak köszönhetően ismertem meg **UGRON GÁBOR** (1847 - 1911) jogász, képviselő, politikust, akit a rovásírás szakirodalmában nem említenek. „A leggazdagabb e tárgyú gyűjteménye van Ugron Gábornak ily czim alatt : Székelyjegyű (= hunn-székely írásjegyü) irodalmi gyűjtemény, mely 18 pont alatt leginkább e tárgyú könyveket, hunn-székely feliratok eredetijeit, másolatait és azok megfejtését foglalja magában 1606-tól kezdve 1753-ig , 50 különböző hunn-székely betűjeggyel irva, amiknek a gyűjtő kiadását most tervezi” írta Jakab Elek és Szádeczky Lajos 1901-ben.

Sorolhatnám tovább a példákat, legalább 50, 60-ig. De hogyan és mikor lett ennek a szkíta-hun-székely-magyar írásnak a bevezetőben

felsorolt eredete? Láthatjuk, hogy a régi tudós szerzők szót sem ejtenek türk, szláv stb. eredetről.

Véleményem szerint az ok, hogy az 1848-49-es forradalom és szabadságharc utáni Habsburg megtorlás egyik célja volt megfosztani a magyarságot a szkíta - hun ősöktől, és ezen ősök legnagyobb jelentőségű hagyatékától, a szkíta - hun rovásírástól. Bár előzőleg is volt néhány tagadó, pl. a 17. században a szász nemzetiségű Tröstler János és Töppelt Lőrinc, de a kiegyezés után már szervezettnek tűnik ez a törekvés Akadémiai szinten. *Hunfalvy Pál* nyelvész, néprajzkutató a *Die Ungarn oder Magyaren* című, 1881-ben megjelent művében tagadja, hogy a magyaroknak a kereszténységre térítés előtt saját írásuk volt. Szerinte néhány XVII. századi tudós szerkesztette a hun-székelynek tartott ábécét. (Sebestyén, 1915/13.) A Magyar Tudományos Akadémia pedig 1903. november 30-án hozott határozatában el is temette a rovásírást: A Bizottság „*az előtte fekvő hiteles anyag alapján egyhangúlag kimondja, hogy a rovott betűs szöveg írás, közönségesen rovás-írás, a magyar nép között nem él.*” További példák is bőségesen találhatóak.

Kapóra jött az is, hogy 1893-ben a dán Thomsen megfejtette az Orkhon folyó menti (Mongólia) türk írású feliratokat. Nagy Géza régész 1895-ben máris türk eredetűnek nevezte rovásírásunk betűinek felét, a maradékot pedig görögnek. Mindez egyszerűen cáfolható a betűk alakjának és főleg hangértékének összehasonlításával. Legjobban cáfolható azonban a rovásírásunkra jellemző összerovásokkal, ligaturákkal. Ez a bevezetőben felsorolt írásokban egyáltalán nincsen meg. Mivel az összerovások fejlettebb, magasabb szintű íráshasználatot bizonyítanak, már csak emiatt sem vehettük át régi betűinket az írásom elején felsorolt forrásokból.

Táblázatommal szeretném alátámasztani azt a véleményemet, hogy a magyar rovásírás az újkőkori Tordos-Vinca műveltségben gyökerezik, szkíta-hun-avar őseinktől örököltük és igazolja kárpát-medencei ősiségünket.

A SZÉKELY-MAGYAR ROVÁSÍRÁS KÁRPÁT-MEDENCEI ELŐZMÉNYEI						
BAJÓT	LEPENS- KI VIR	TORDOS-VINCA	KIS- UNYOM	TÁSZOK- TETŐ	SZÉKELY-MAGYAR	HANG- ÉRTÉK
*ΛΛ	X, *X	P, 9	A	P, P, A	4, 4, 9	A, A'
*X	X, *X	*X, X	X	X, *X	X	B
		↑		↑	↑	C
		□, #			□, H, H	CS
	+ , *X	+ , +	+ , +	+ , +	+ , +	D
		ζ, ζ?			ζ, ζ	E, É
		⊕, ⊙			⊕, ⊕, ⊙	F
		△, △		△	△, △	G
	#	#, #			#, #, #	GY
		X			X, X	H, I
		T, T		T, T	T, T, T	i, I
		7, 1		7, 1	7, 1	i, I
N	N	N, 1, ◊		N, 1	N, 1, ◊	K
		△, △	△		△, △	L
		⊙			⊙, ⊙	LY
		∇, ∇			B, B	M
)		C, >)	N
		d, D			D, D	NY,
		C, G			S, S, S	O, O'
	K	K, K		K	S, K, K	O, O'
		E, M		E	E, M	P
*X-H	++	S, H, -		-	S, H, H, -	R
Λ	Λ	Λ, 2, Λ	*Y	Λ	Λ, Λ, Λ	S
		I	I	I	2, I	SZ
	Y, P, *Y	Y, P		Y, P	Y, P, Y, Y	T
		X, X			X, X, X	TY,
		X, X			X, X, X	U, U
		4	4	4	X, 4	U, U
Λ		M		Λ	M	V
		⊕, ⊕, ⊕			⊕, ⊕, ⊕	Z
	Y, *Y, *Y	Y		Y	Y, V, Y	ZS

Összeállította: Friedrich Klára, 2009/december. Módosítás 1 jelnél: 2016 március

* Összerovások (ligaturák)

9. Friedrich Klára táblázata

Végül gondolkodjunk el, hova is tűnhetett a 35. pontban említett Ugron Gábor rovásírás gyűjteménye? És hova tűnhetett a *Zilahi turul* című írásomban említett rovásírás múzeum, amelyet Király Pál tanár 25 év gyűjtőmunkájával állított össze? És Fischer Károly Antal rákospalotai, az Akadémia képviselője által is megdicséret rovásírás

gyűjteménye? Gondoljunk csak bele mennyi fontos anyag lehetett ezekben a gyűjteményekben!

Könnyű az akadémiai nyelv és történettudománynak a magyar rovásírásról egymásnak is ellentmondó, zavaros elméleteket gyártani és „tudományos” művekben közzétenni, ha szorgos kezek előzékenyen eltakarítják az útból a szkíta – hun vagy még régebbi eredetet bizonyító rovásírás gyűjteményeket.

2023. 08. 01.

Szakirodalom:

- A rovásírás él-e a magyar nép között? (Budapest, MTA, 1903.)
 Benkő Elek: A siménfalvi rovás emlékek és köre, Turán, 2005/3-6.)
 Benkő Elek: A székely írás középkori és kora újkori emlékei Erdélyben (MTA, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, 2014)
 Bél Mátyás: De Vetere Litteratura Hunno-Scythica Exercitatio (1718)
 Bonfini, Antonio: A Magyar történelem tizedei (1497, Balassi Kiadó, 1995)
 Botos László: Hazatérés (Magna Lingua Kiadó, 1996)
 Botos Margaret: Horse-archers and Head hunters: The Fearsome Warriors of the East and the West... (MTF., 28. kötet)
 Csallány Dezső: A székely-magyar rovásírás emlékei (A Nyíregyházi Jós András Múzeum évkönyve, III. 1960, 1963)
 Ferenczi Géza: Székely rovásírásos emlékek (Székelyudvarhely, 1997)
 Fischer Károly Antal: A hún-magyar írás és annak fennmaradt emlékei (1889, 1992, 2005)
 Forrai Sándor: Kúskarácsontól Sülvester estig (Múzsák Kiadó, 1985)
 Forrai Sándor: Az ősi magyar rovásírás az ókortól napjainkig (Antológia Kiadó, 1994)
 Friedrich Klára: Írástörténeti áttekintő magyar szempontból (2010)
 Friedrich Klára: Megfejtések könyve, I. kötet (2013)
 Friedrich Klára: Megfejtések könyve, II. kötet (2015)
 Friedrich Klára: Mély titkú rovással (2017)
 Friedrich Klára - Szakács Gábor: Kőbe vésték, fába rótták... (2005)
 Gárdonyi Géza: Ugron Gábor
<http://www.szozat.org/index.php/ertekeink/tartalommutato/10097-gardonyi-geza-ugron-gabor>

- Jakab Elek - Szádeczky Lajos: Udvarhely vármegye története a legrégibb időtől 1849-ig (Budapest, Athenaeum, 1901)
- Jakubovich Emil: A székely írás legrégibb ábécéi (Budapest, 1935)
- Ligeti Lajos: A kazár írás és a magyar rovásírás. (Magyar Nyelv, 1927/3-6.)
- Magyar Adorján: Ős magyar rovásírás (U.S.A., Warren, 1970)
- Mandics György: Róvott múltunk (Irodalmi Jelen Kiadó, I, II, III. 2010-2011)
- Melich János: Néhány megjegyzés a székely írásról (Magyar Nyelv, 1925/ 7—8.)
- Moldován Gergely: A románság II. kötet (Nagybecskerek, 1896)
- Nagy Géza: A székely írás eredete (Ethnographia, 1895. 4.szám)
- Németh Gyula: A magyar rovásírás (A magyar nyelvtudomány kézikönyve, II. kötet, 2. füzet)
- Orbán Balázs: Székelyföld (Válogatás kiadvány, Európa, 1982)
- Püspöki Nagy Péter: A magyar rovásírás eredetéről (Magyar Nyelv, 1977/3.szám)
- Radics Géza: Eredetünk és őshazánk (1988, 2002)
- Réthy László: Az úgynevezett hún-székely írás. Archaeologiai Értesítő. 1888. évf.)
- Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás (1909, Tinta Kiadó, 2002)
- Sebestyén Gyula: A magyar rovásírás hiteles emlékei (MTA, 1915)
- Szabó Károly: A régi hún-székely írásról (Budapesti Szemle, 1866)
- Szakács Gábor: Kinek az írása? (Magyar Demokrata, 2011. május 4.)
- Szakács Gábor : Rovásírás, a magyar hagyatéék (Magyar Demokrata, 2016/36)
- Szondi Miklós szerk: Az egységes rovás (Solt, 2012)
- Thelegdi János: Rudimenta Priscæ Hunnorum lingue breuibus quaestionibus ac responsionibus comprehensa opera et studio, Leyden, 1598, Ars Libri Kiadó, 1994)
- Thuróczy János: Magyarok Krónikája (1486, Magyar Helikon, 1978)
- Vékony Gábor: A székely írás (Nap Kiadó, 2004)
- Zsupos Zoltán: <https://aktakaland.wordpress.com/2015/07/10/szekely-forrasok/>